

ITB 8813

Ettevõtte Modelleerimine

Kaheksas loeng 22.novembril 2021

Mart Roost

„Loeng 8“: Seminar ja arutelu

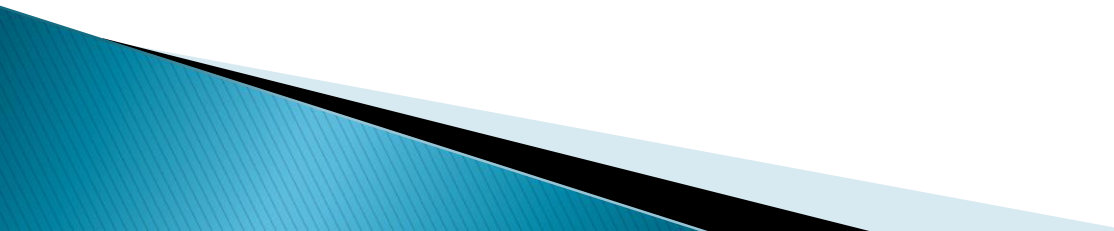
EESMÄRGID:

- ▶ Mõista ja selgitada seoseid aine põhimõistete vahel;
- ▶ Mõista ja selgitada aine põhimõistete (*ehk teooria*) seoseid aine projektitööga (*ehk praktikaga*).
- ▶ Alustada aine projektide (*kui potentsiaalsete ettevõtete*) koostöövõrgustiku (*mudelipõhist*) loomist/arendamist

KAVA:

- ▶ Seminar teemal „***Teooria*** (aine põhimõisted) ***versus Praktika*** (aine projektitöö)“
- ▶ Aine projektide koostöövõrgustik (*ühiste modelleerimisseansside ja aruteludega alustamine*)

Seminari sisu

- ▶ Tänapäevase kontakttunni esimeses pooles on kavatsenud seminar aine põhimõistete teemal
 - ▶ Aluseks minu poolt F.Ulrich'i artikli järgi koostatud MindMap,
 - ▶ Mille põhjal jagasin igale seminarist osavõtvale tudengile välja kolm omavahel tihedalt seotud mõistet,
 - ▶ Mida tudeng seminaril teistele selgitab.
-

Seminari teemad (1)

1. Valdkond, Mudel, Arhitektuur (Annela Pindis, ajaline järjestus: 1., op Iris Nael ja Jacqueline Maxime Jürgens)
2. Mudel, Abstraktsioon, Sobiv abstraktsioon
3. Mudel, Diagramm, Diagrammitüüp (Hanna-Liisa Vilbiks, ajaline järjestus: 7., op Annela Pindis ja Laura Kallas)
4. Valdkond, Arutelu (diskursuse) valdkond, Kontseptuaalne mudel (Triin Rütli, ajaline järjestus: 6., op Laura Kallas ja Hanna-Liisa Vilbiks)
5. Kontseptuaalne mudel, Metamudel, Ontoloogia
6. Modelleerimiskeel, Üldotstarbeline keel, valdkonnaspetsiifiline keel
7. Kontseptuaalne mudel, etalonmudel, valdkonnaspetsiifiline (modelleerimis)keel
8. Kontseptuaalne mudel, meetod, modelleerimismeetod
9. Ettevõte, Ettevõtte mudel, Ettevõtte arhitektuur (Iris Nael, 3., op Merle Mumme ja Annela Pindis)
10. Ettevõte, Tegevussüsteem, Infosüsteem (Jacqueline Maxime Jürgens, 2., op Merle Mumme ja Triin Rütli)

Seminar teemad (2)

- ▶ 11. Infosüsteem, Infosüsteemi arhitektuur, Paljuvaateline infosüsteemi kontseptsioon
- ▶ 12. Paljuvaateline infosüsteemi kontseptsioon: fookus otstarbel (focus on purpose); fookus artefaktil (focus on artefact) (Laura Kallas, 4., op Liis Vaupere ja Hanna-Liisa Vilbiks)
- ▶ 13. Paljuvaateline infosüsteemi kontseptsioon: fookus integratsioonil ja taaskasutamisel; Infosüsteemi kujundid (images) (Liis Vaupere, 5., op Jacqueline Maxine Jürgens ja Triin Rüütli)
- ▶ 14. Paljuvaateline ettevõtte mudel, Valdkonnaspetsiifiline modelleerimiskeel
- ▶ 15. Ettevõtte mudel, ettevõtte arhitektuur, Arhitektuuri juhtimine (valitsemine) (Merle Mumme, 8., op Iris Nael ja Liis Vaupere)
- ▶ 16. Metamudel, Metatüüp, Metaklass
- ▶ 17. Metamudel, Metamodelleerimiskeel, Metamodelleerimismeetod
- ▶ 18. Meetod, Modelleerimismeetod, Meetodiinseneeria (*method engineering*)

Seminari korraldus

- ▶ Esimesena saab sõna Annela teemal 1;
- ▶ Sõnavõttude järjekord ja oponeerimine on planeeritud ning kirjas kahel eelneval slaidil;
- ▶ Iga kahe sõnavõtu vahel toimub piiratud kestusega arutelu;
- ▶ Soovitus, et iga sõnavõtja valmistaks ette vähemalt ühe küsimuse igale ühist mõistet sisaldaval teemal sõnavõtjale
 - *ka siis, kui ta pole selle sõnavõtu oponendiks;*
- ▶ Aruteludes keskendume iga mõiste seostele aine projektitööga.
 - Kas teie või minu projekti(de)s leidub näide iga konkreetse mõiste kohta?

Meie projektide/ettevõtete? nimekiri

- ▶ Bussitranspordi ettevõte
- ▶ Eritellimusmööbli tootmisettevõte
- ▶ Luksuspesu e-kaubandusettevõte
- ▶ Kaubaveo transpordi ettevõte
- ▶ Riietebutiik
- ▶ Tarkvaraarenduse ettevõte
- ▶ Proviisorapteek
- ▶ E-kaubandusettevõte
- ▶ Digiõppevahendite e-kaubandusettevõtte
- ▶ Kinnisvaraarenduse ettevõte
- ▶ Pangalaenud
- ▶ Mänguklotside vabrik
- ▶ Rõivaste tootmise ettevõte
- ▶ Looduskosmeetika tootmisettevõte
- ▶ Ruumide rentimise ettevõte
- ▶ *Arhitektuurivabrik*
- ▶ ..

Meie projektide koostöövõrgustik ?

- ▶ **MIS** see on või võiks olla?
- ▶ **KAS** ja **MIKS** see võiks kasulik/vajalik olla?
- ▶ **MIDA** (*milliseid mudeleid, mis teemadel*) saaksime/tahaksime ühiselt (*näiteks loengutundides*) teha/arutada ?
- ▶ **KES** (tudengidest) soovib (ei soovi) sellises ühistöös osaleda ?
- ▶ **KAS** alustame (n. täna või nädala pärast) ?
- ▶ **KUIDAS** (millistest mudelitest, millistel teemadel) alustame ?
- ▶ **MILLINE** on või võiks olla **ükskõik millise** projekti seos **Arhitektuurivabriku** projektiga ?
- ▶ ... ja järelkult aine **hindamisega** (Arhitektuurivabriku projektis osalemise hinne moodustas **10% koondhindest**) ?

Koostöö(võrgustiku)

väärtusvahetuste mudel? (1)

- ▶ ABISTAVAD KÜSIMUSED
- ▶ Milliseid kahele (või enamale) projektile ühiseid väärtusi või teemasid või registreid või allsüsteeme oskate nimetada (n. *oma projekti „mätta otsast“ vaadates*)?
 - Millised võimalikest ühisteemadest puudutavad ainult kahte vaadeldavat projekti? Kas näeme siin väärtusvahetusi / äritransaktsioone ?
 - Millised ...puudutavad kõiki või enamust võimalikest (tudengi)projektidest? Kas näeme siin väärtusvahetusi / äritransaktsioone ?
- ▶ Millised neist teemadest võiks/tasuks käsitleda (n. modelleerida/arutada) ühiselt (n. Arhitektuurivabriku „toodanguna“).

Koostöövõrgustiku väärtusvahetuste mudel? (2)

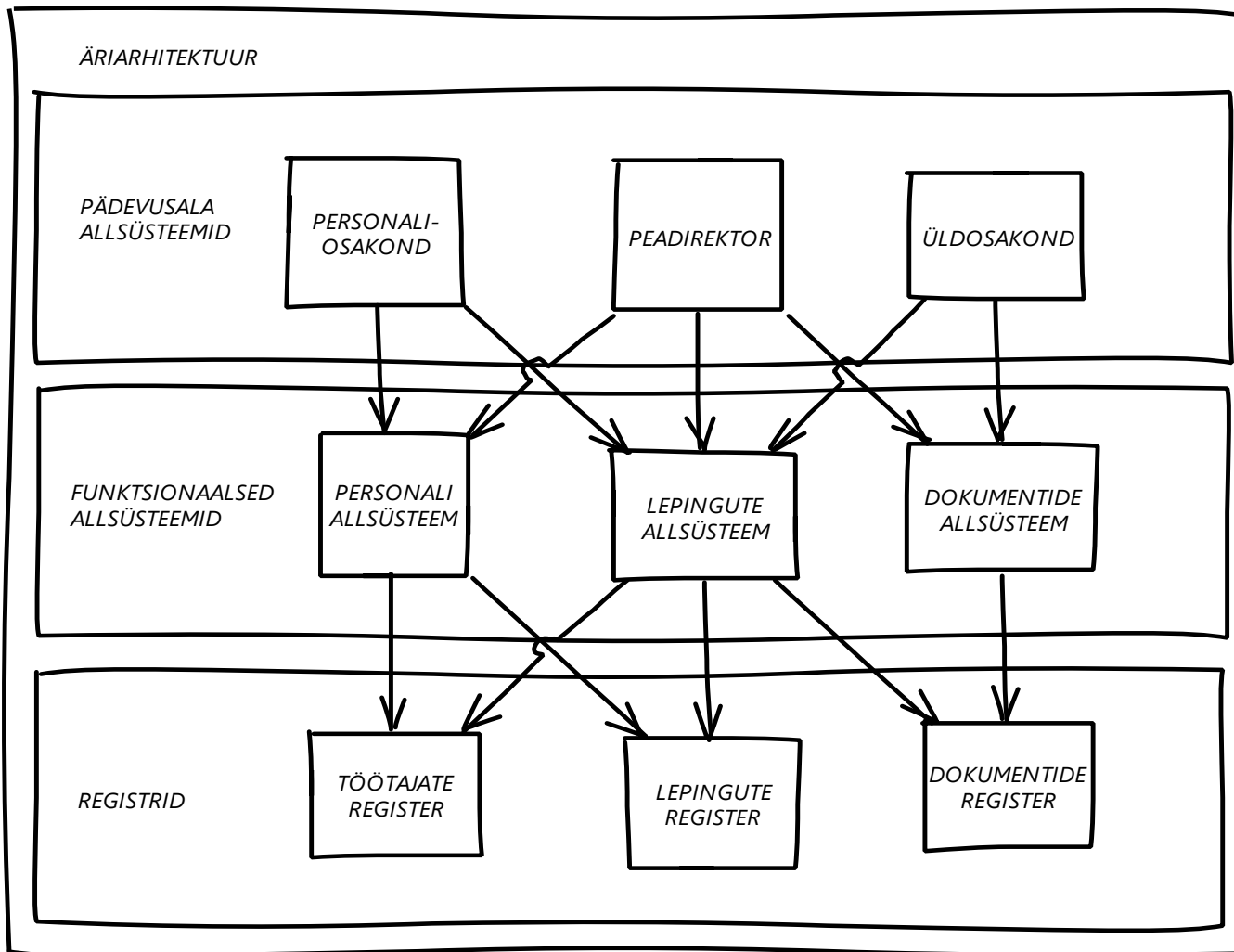
- ▶ Kes projektidest (n. Bussitranspordi ettevõtte jne.) tahab hakata **Arhitektuurivabriku Klientorganisatsiooniks** (ühes või enamas konkreetses teemas) ?
- ▶ Kes projektidest tahab hakata **Arhitektuurivabriku Alltöövõtjaks** (ühes või enamas konkreetses teemas) ?

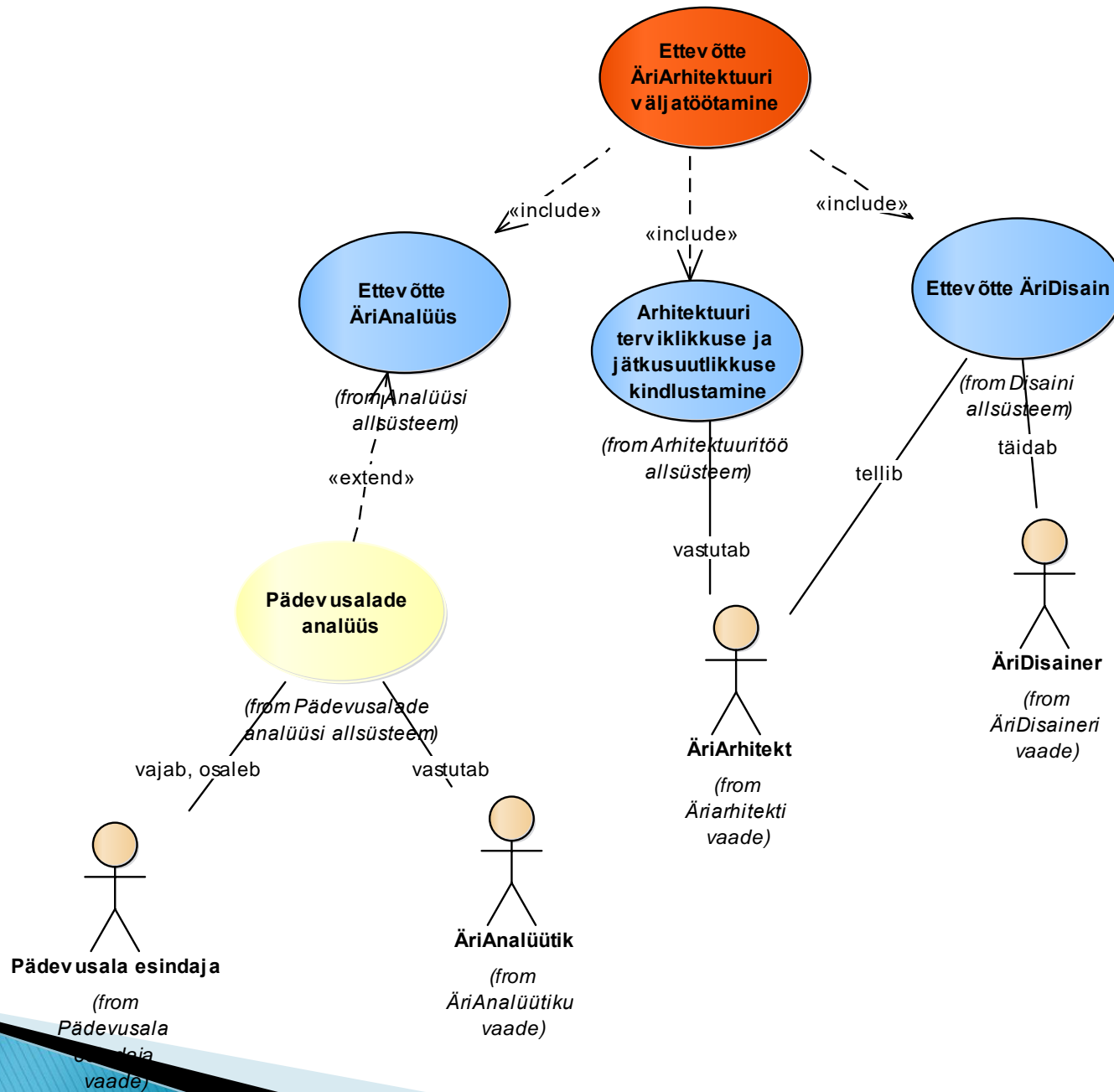
Kokkuvõte

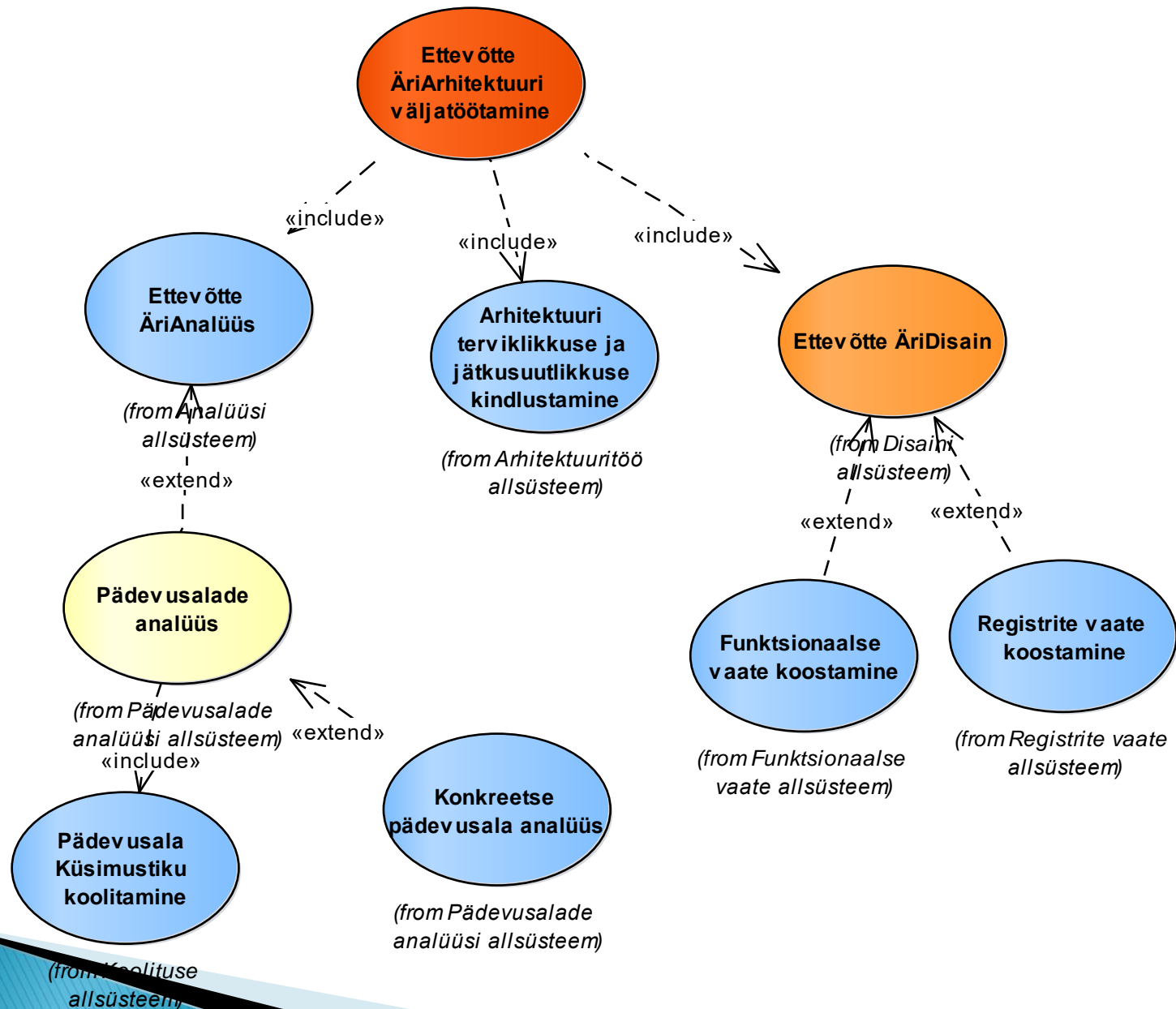
- ▶ Seminar (aine põhimõiste ja aine projektide seoste teemal)
 - Ettekanded
 - Vahearutelud
- ▶ Mõtteaineks (aineprojektide koostöö(võrgustiku) teemal)
 - Ühiste modelleerimisseansside alustamine?
 - Koostöö(võrgustiku) väärtusvahetuste modelleerimine?

Metoodika vahekokkuvõte

- ▶ Ettevõtte arhitektuuri alamarhitektuurid
 - Äriarhitektuur
 - IS (rakenduste) arhitektuur
 - Tehnoloogia arhitektuur
 - ..
- ▶ Meie *Ettevõtte modelleerimise* metoodika *Äriarhitektuuri arendamise osa* vahekokkuvõte
 - Produktiraamistik
 - Pädevusalade vaade
 - Funktsionaalne vaade
 - Registrite vaade
 - Protsessiraamistik
 - Pädevusalade analüüs
 - Ettevõtte äridisain
 - Äriarhitektuuri terviku valitsemine

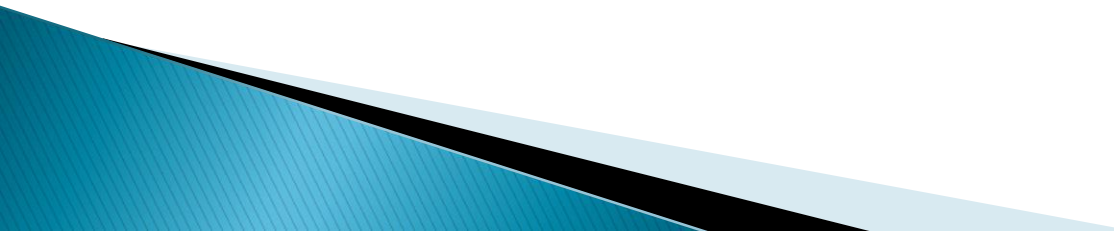

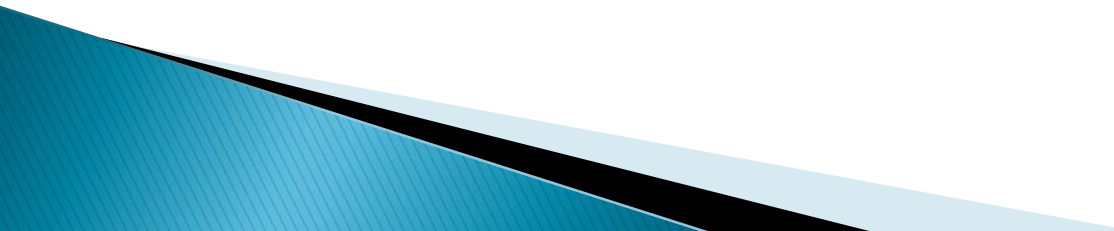
Ettekanded

1. 1. Valdkond, Mudel, Arhitektuur (Annela Pindis, op Iris Nael ja Jacqueline Maxime Jürgens)
2. 10. Ettevõte, Tegevussüsteem, Infosüsteem (Jacqueline Maxime Jürgens, op Merle Mumme ja Triin Rüütli)
3. 9. Ettevõte, Ettevõtte mudel, Ettevõtte arhitektuur (Iris Nael, op Merle Mumme ja Annela Pindis)
4. 12. Paljuvaateline infosüsteemi kontseptsioon: fookus otstarbel (focus on purpose); fookus artefaktil (focus on artefact) (Laura Kallas, op Liis Vaupere ja Hanna-Liisa Vilbiks)
5. 13. Paljuvaateline infosüsteemi kontseptsioon: fookus integratsioonil ja taaskasutamisel; Infosüsteemi kujundid (images) (Liis Vaupere, op Jacqueline Maxime Jürgens ja Triin Rüütli)
6. 4. Valdkond, Arutelu (diskursuse) valdkond, Kontseptuaalne mudel (Triin Rüütli, op Laura Kallas ja Hanna-Liisa Vilbiks)
7. 3. Mudel, Diagramm, Diagrammitüüp (Hanna-Liisa Vilbiks, op Annela Pindis ja Laura Kallas)
8. 15. Ettevõtte mudel, ettevõtte arhitektuur, Arhitektuuri juhtimine (valitsemine) (Merle Mumme, op Iris Nael ja Liis Vaupere)

Valdkond, Mudel, Arhitektuur

- ▶ Mudeli eesmärgipärasus ?
 - ▶ Eesmärkide muutumine modelleerimise käigus ?
 - ▶ Mudeli abstraktsus ? Foto ? Andmed kui mudel?
 - ▶ Mudel kui „koopia“ ?
 - ▶ As-Is vs To-Be ?
 - ▶ Kas (n. Toodete) allsüsteem või register on Mudel või Valdkond ?
 - ▶ Arhitektuur vs tema kirjeldus ?
 - ▶ Mudel vs vaade
-

Mudel, Abstraktsioon, Sobiv abstraktsioon

- ▶ Kas on võimalik mudel ilma abstraktsioonita?
 - ▶ „Toorandmed“, Fotod, Videod, GIS ?
 - ▶ Milline on sobiv abstraktsioon EM aines/ainetöös ?
 - ▶ Milliseid abstraheerimise mehhanisme olete/oleme aines/projektis kasutanud?
 - ▶ Abstraktsiooni seos (mudeli) muutuste haldamisega ja lubatud seisundite hulga piiramise eesmärgiga ?
-

Ettevõte, Tegevussüsteem, Infosüsteem

- ▶ Seos aineprojektiga?

Ettevõte, Ettevõtte mudel, Ettevõtte arhitektuur

- ▶ Mis on teie aineprojektis ettevõtteks?
- ▶ Kuidas defineerite ettevõtte?
- ▶ Mis vahe on EM ja EA-l?
- ▶ Kummaga neist me EA aines (rohkem) tegeleme ?

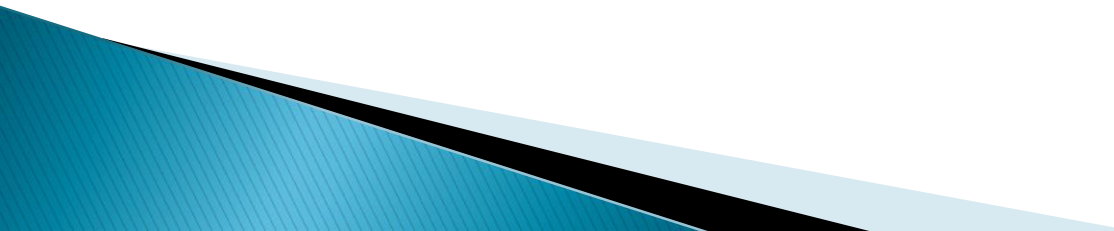
IS paljuv. Kontsept. Fookus otstarbel ja artefakti

- ▶ Seosed EM aine(projekti)ga?

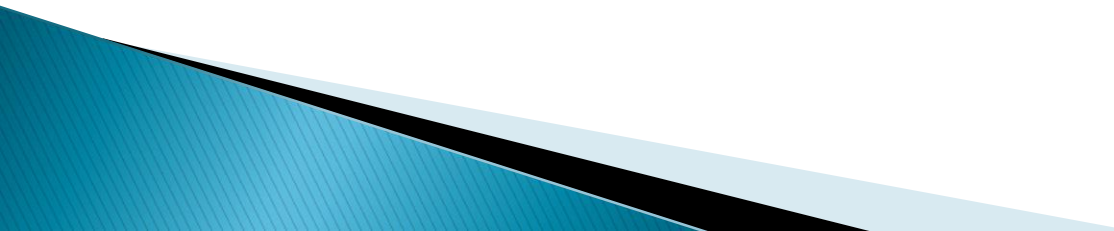
IS paljuv. Kontsept. Fookus integr. ja taaskasut., IS kujundid

- ▶ Sama mündi kaks külge
- ▶ Positiivsed vs negatiivsed kujundid?
- ▶ Seosed EM ainega/projektiga?

Valdkond, Arutelu (diskursuse) valdkond, Kontseptuaalne mudel

- ▶ Kas/mis vahe on Valdkonnal ja Diskursuse Valdkonnal ?
 - ▶ Kumba neist (otseselt) peegeldab Kontseptuaalne mudel ?
 - ▶ Paralleel valimiskampaania ja koalitsiooniläbirääkimistega ?
-

Arutelu (diskursuse) valdkond

- ▶ Diskursuse valdkond koosneb keelest (sõnadest ja lausetest), mida kasutatakse päris/füüsilises valdkonnas (ettevõttes).
 - ▶ Teda iseloomustavad spetsiifilised mõisted, mis peegeldavad valdkonnaspetsialistide (eesmärgipärase tegutsemise) jaoks olulisi teemasid (selles valdkonnas).
 - ▶ Need mõisted pole sageli täpselt defineeritud, nende tähendused võivad valdkonna piires varieeruda.
-

Kontseptuaalne mudel

- ▶ On mudel järgmiste omadustega:
- ▶ Keelekonstruktsioon kindlas eeldefineeritud modelleerimiskeeles.
 - Välistab füüsilised mudelid, loomulikus keeles tekstilised mudelid, spontaansed graafilised esitused
- ▶ Abstraktsioon sama tüüpi (muutuvatest) eksemplaridest
 - Taaskasutamine üle erinevate populatsioonide
- ▶ Sõltumatus tehnoloogilistest (infrastruktuuri) muutustest
 - Investeeringute (mudelite → süsteemide väljatöötamisse) kaitse
- ▶ Vastavus valdkonnas räägitavale keelele
- ▶ Valdkonda ja tema infosüsteemi integreeriv abstraktsioon
- ▶ Valdkonna mõistete rekonstrueerimine (AS-IS → TO-BE) vastavalt modelleerimise mudeli eesmärgile

Mudel, Diagramm, Diagrammitüüp

- ▶ Seosed EM aine projektiga?

Ettevõtte mudel, ettevõtte arhitektuur, Arhitektuuri juhtimine (valitsemine)

- ▶ Arhitektuuri elutsükkel ?
- ▶ Millistest osadest EA koosneb ?
- ▶ Kes/kuidas seda tervikut valitseb ?

Modelleerimiskeel, Üldotstarbeline keel, valdkonnaspetsiifiline keel

- ▶ Seos EM aine/projektidega ?

Kontseptuaalne mudel, etalonmudel,
valdkonnaspetsiifiline (modelleerimis)keel

- ▶ Seos EM aine/projektidega ?

Veel kohalolijad?

▶ ?